

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

טז.

תורה אור השלם

א) ופסחיון פס. סא. ה.א.
ב) ופסחיון א. ה.א. ו.ס.א.

גליון הש"ס

גמ' עבד שקנה נבסמ.
על זו ע"א רש"י ד"ה
והוה נבא:

הגהות הב"ח

א) גמ' אמר ליה ההוא
קמי ליה: (ב) שם כיון
דלמרה ליה בת מלכים
א) מדינת סאול:
ב) רש"י ד"ה שמש' סופר
וה' עד עצה כורס וכו'
מכז שטת הרובא בסדר
עולם שבני המן כתבו
שטתה הפ"ד: (ד) ד"ה
מלמד שטתה וכו' מריבו
דבר זה חלה למד
שהיה לה לומר המן
הרע הזה אלא שהיה
רוצה לומר על
אחשוורוש איש כז
ואחי ועל המן הרע
הזה: (ה) תפוס' ד"ה ומי
וכי כל פרוש' ג"כ פי
הכר הוא ס' מהו ושל
קדש ק"י מנהו והמנה
כ"ה לפס' ויחנן נתן
עשרת אלפים כרות על
חול סה"ה אלפים על
קדש והמלכות השקל על
מ"ר חלק משנה חמת עולה
מלת ככר על קדש ויחי
שמיתו עבדים שנה ופס'
כ' ומעלה נתנו כורס ופס'
והמן נתן כדש ממשיס טנה
כדש מ"ר חלק:

שמשי סופר המלך שונא ישראל היה ומימות כורס היה כמו שנאמר בספר עזרא (פרק ד) שכבז שטנה על צנין הצית עד (א) שזא כורס וציתו וחק צימי אחשוורוש עשה כן שנאמר (ס) ובמלכות אחשוורוש צתלת מלכותו כתבו שטנה: לו **פינן** ללוך ענמו: **דיסקרסא** כפר: **נורא** ליעול מכס: **לרצנן** תלמידיו: **הלכות קמיא** דורס עבניו של יוס וששה עשר צניסן היה הוא יוס מנופת העומר: **ואשקול למוזיא** וטולו שער: **אסרטינהו** ומה עליהן להצניץ: **אומני** ספרים: **זוזא** זוג של ספרים ענין מספרים: **עלין** כלי חרס: **ולפעניסו** יוס שלישי תענית היה שהמלכות להשתנות צ"ד צניסן. ומה שאמר המקרא ליוס אתמול שלישי והי ציוס השלישי ותלכש אסתר מלכותו יוס שלישי שילוח הרעים היה: **אס מורע** **היהודי** יוס ורע ציהודים שאס הוא צא משה לא מול לו: **מלמד שהצילוהו** **בסלה** ולא רחץ יפה מטינופו: **שוא** מושש: **מלמד שהיה מחוזה כנגד אחשוורוש** מרצו (ו) חלה לומד איש צר ואיזי המן הרע עשה: **נופל** לשון עושה והלך. **נופל וכו'ה** לוקח והמלך מפילו: **וישלך עליו** הקב"ה משלך פורענות על הרשע צלי ממלה: **מידו צרוח יצתה** בני סיעתו וצברו צרחים מידו: **אחס על אסתר** שהיה כעוס אחשוורוש על מה שעשה המן לאסתר: **דבר שנלעט** **כו אוסו דיק** לעבד נמכר יוסף על ידי קנאת אחיו: יכשל

שמשי מוחק וגבריאל כותב אמר רבי אסי דרש ר' שילא איש כפר תמורתא ומה כתב שלמטה שלכותן של ישראל אינו נמחק כתב שלמעלה לא כל שכן ¹ לא נעשה עמו דבר אמר רבא לא מפני שאוהבין את מרדכי אלא מפני ששונאים את המן ² הכין לו תנא לו הכין ³ נעשה כן למרדכי אמר ליה מנו מרדכי אמר ליה ³ היהודי אמר ליה טובא מרדכי איכא ביהודאי אמר ליה ³ היושב בשער המלך אמר ליה ⁶ סגי ליה בחד דיסקרתא אי נמו בחד נהרא אמר ליה הא נמי הב ליה אל תפל דבר מכל אשר דברת ⁴ ויקח המן את הלבוש ואת הסוס אזל אשכחיה דיתבי רבנן קמיה ומחוי להו הלכות קמיה לרבנן כיון דחזויה מרדכי דאפיק לקבליה וסוסייה מיוחד בידיה מירתת אמר להו לרבנן האי רשיעא למיקמל נפשי קא אתי זילו מקמיה די לא תכו בגחלתו בההיא שעתא נתעטף מרדכי וקם ליה לצלותא אתא המן ויתבי ליה קמיהו ואורוך עד דסליק מרדכי לצלותיה אמר להו במאי עסקיתו אמרו ליה בזמן שבת המקדש קיים מאן דמגבד מנחה מייתי מלי קומציה דסולתא ומתכפר ליה אמר להו אתא מלי קומצי קמחא דידכו ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי אמר ליה רשע ⁶ עבד שקנה נכסים עבד למי ונכסים למי אמר ליה קום לבוש הני מאני ורכוב האי סוסיא דבעי לך מלכא אמר ליה לא יכלנא עד דעיילנא לבי בני ואשקול למוזיא דלאו אורח ארעא לאשתמושי במאני דמלכא הכי שררה אסתר ואסרטינהו וכו'הו בי בני ולכולהו אומני עייליה איהו לבי בני ואסחיה ואזיל ואייתי וזוא מביתיה וקא שקיל ביה מוזיה בהדי דקא שקיל ליה אינגד ואיתנה אמר ליה אמאי קא מיתנתח אמר ליה גברא דהוה חשיב ליה למלכא מכולהו ברבנוהו השתא לישוייה בלאני וספר אמר ליה רשע ולא ספר של כפר קרצום היית תנא המן ספר של כפר קרצום היה עשרים ושנים שנה בחר דשקלינהו למוזיה לביניהו למאניה אמר ליה סק ורכב אמר ליה לא יכלנא דכחישא חילאי מימי תעניתא גחין וסליק כי סליק בעט ביה אמר ליה לא כתיב לכו ⁶ בנפל אויבך אל תשמח אמר ליה הני מילי בישראל אבל בדידכו כתיב ⁶ ואתה על במותימו תדרוך ⁴ ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו כי הוה נקוט ואזיל בשבילא דבי המן חויתיה ברתייה דקיימא אינגרא סברה האי דרכיב אבוה והאי דמסגי קמיה מרדכי שקלה עציצא דבית הכסא ושדיתיה ארישא דאבוה דלי עיניה וחזת דאבוה הוא נפלה מאינגרא לארעא ומתה והיינו דכתיב ⁷ וישב מרדכי אל שער המלך אמר רב ששת ששב לשקול ולתעניתו ⁷ והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש אבל על בתו וחפוי ראש על שאירע לו ⁸ וייסר המן לזרש אשתו ולכל אנהביו וגו' קרי להו אוהביו וקרי להו חכמיו אמר רבי יוחנן כל האומר דבר חכמה אפילו באומות העולם חכם ⁸ אם מורע היהודים מרדכי וגו' אמרו ליה אי משאר שבטים קאתי יכלת ליה ואי משבט יהודה חכמין ואפרים ויהודה לא יכלת ליה יהודה דכתיב ⁹ בדרך בערך אויבך אינך דכתיב בהו ¹⁰ לפני אפרים ובנימין ומנשה עוררה את גבורתך ⁸ כי נפל תפול לפניו דרש ר' יהודה בר אלעאי שתי נפילות הללו למה אמרו לו אומה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים כשהן יורדין יורדין עד עפר וכשהן עולין עולין עד לכוכבים ¹¹ וסריסי המלך הגיעו ויבהילו מלמד שהביאוהו בבהלה ¹² כי נמכרנו אני ועמי וגו' כי אין הצר שוה בנוק המלך אמרה לו צר זה אינו שוה בנוק של מלך איקני בה בושתי וקמלה השתא איקני בידי ומבעי למקטלי ¹³ ויאמר המלך אחשוורוש ויאמר לאסתר המלכה ויאמר למה לי אמר רבי אבהו בתחלה על ידי תורגמן כיון דאמרה ליה ¹⁴ מדבית שאול קאתינא מיד ויאמר לאסתר המלכה: ¹⁴ ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה אמר ר' אלעזר מלמד שהיתה מחוזה כלפי אחשוורוש ובא מלאך וסמר ידה כלפי המן: ¹⁵ והמלך קם בחמתו וגו' ¹⁵ והמלך שב מנגת הביתן מקיש שיבה לקימה מה קימה בחימה אף שיבה בחימה דאזל ואשכח למלאכי השרת דאידימו ליה כגברי וקא עקרי לאילני דבוסתני ואמר להו מאי עובדיכו אמרו ליה דפקדינן המן אתא לביתיה והמן נופל על המטה נופל נפל מיבעי ליה אמר רבי אלעזר מלמד שבא מלאך והפילו עליה אמר ויי מביתא ויי מברא ¹⁵ ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית ¹⁶ ויאמר הרבונה וגו' אמר רבי אלעזר אף הרבונה רשע באתה עצה היה כיון שראה שלא נתקיימה הצלו מיד ברח והיינו דכתיב ¹⁷ וישלך עליו ולא יחמול מידו ברוח יברה ¹⁸ וחמת המלך שכבה שתי שכיבות העלו למה אחת של מלכו של עולם ואחת של אחשוורוש ואמרי לה אחת של אסתר ואחת של ושתי ¹⁹ לכלם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימן נתן חמש חליפות אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק יכשל

- ויאמר המלך מה נעשה יקר וגודלה למרדכי על זה ויאמר נעדי המלך משרתיו לא נעשה עמו דבר: אסתר ו' א
- ויאמר המלך מי בחצי והמן בא לחצר בית המלך החיצונה לאמר למלך לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו: אסתר ו' ד
- ויאמר המלך לתמן מחר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי היהודי הושב בשער המלך אל תפל דבר מכל אשר דברת: אסתר ו' א
- ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי ויפיהו ברובו העיר ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו: אסתר ו' א
- בנפל אויבך אל תשמח ובקשלו לא יכל מלכו: אסתר ו' ב
- אשר יקרא מלי משאל מי במקום עש נשע בני מן עורך ואשר דבר גאונות ויפחשו אינך לך ואתה על במותימו תדרוך: דברים לג ט כ
- וישב מרדכי אל שער המלך והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש: אסתר ו' ב
- ויספר המן לנרש אשתו ולכל אנהביו את כל אשר קרה ויאמרו לו חכמיו וירש אשתו אם מורע היהודים מרדכי אשר החלית לבל לפניו לא תוכל לו כי נפל תפול לפניו: אסתר ו' ג
- יהודה אתה יודוך איך ידך בערך אינך ישתדו לך בני אביך: בראשית מט ח
- לפני אפרים ובנימין ומנשה עוררה את גבורתך ולכה לישעיהו הללים פ' ג
- עודם מדברים עמו וקריסי המלך הגיעו ויבהלו להביא את המן אל המושבה אשר עשתה אסתר: אסתר ו' ד
- כי נמכרנו אני ועמי וגו' ויאמר המלך אל שער המלך ויאמר למה לי אמר רבי אבהו בתחלה על ידי תורגמן כיון דאמרה ליה ¹⁴ מדבית שאול קאתינא מיד ויאמר לאסתר המלכה: ¹⁴ ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה אמר ר' אלעזר מלמד שהיתה מחוזה כלפי אחשוורוש ובא מלאך וסמר ידה כלפי המן: ¹⁵ והמלך קם בחמתו וגו' ¹⁵ והמלך שב מנגת הביתן מקיש שיבה לקימה מה קימה בחימה אף שיבה בחימה דאזל ואשכח למלאכי השרת דאידימו ליה כגברי וקא עקרי לאילני דבוסתני ואמר להו מאי עובדיכו אמרו ליה דפקדינן המן אתא לביתיה והמן נופל על המטה נופל נפל מיבעי ליה אמר רבי אלעזר מלמד שבא מלאך והפילו עליה אמר ויי מביתא ויי מברא ¹⁵ ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית ¹⁶ ויאמר הרבונה וגו' אמר רבי אלעזר אף הרבונה רשע באתה עצה היה כיון שראה שלא נתקיימה הצלו מיד ברח והיינו דכתיב ¹⁷ וישלך עליו ולא יחמול מידו ברוח יברה ¹⁸ וחמת המלך שכבה שתי שכיבות העלו למה אחת של מלכו של עולם ואחת של אחשוורוש ואמרי לה אחת של אסתר ואחת של ושתי ¹⁹ לכלם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימן נתן חמש חליפות אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק יכשל
- ויאמר חובנה אחר מן הקריסים לפני המלך גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר טוב על המלך עמד בבית המן גבה המשיס אמה ויאמר המלך תלחו עליה: אסתר ו' ט
- לכלם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימן נתן שלש מאות כסף וחמש חליפות שמלות בראשית מט כב

ורחי עשרה אלפי ככרי כספא שמעתי ששטרה אלפי ככר כסף עולין חצי שקל לכל אחד מישראל שהיו שש מאות אלף כשיאלו ממלכיהם ואלו שיתן לאחשוורוש כל פדיונם (ה) וזקן ותשטמ: צריך

מנגת הביתן אל בית משתה הין והמן נפל על המושבה אשר עליה ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית המן גבה המשיס אמה ויאמר המלך תלחו עליה: אסתר ו' ט

לפני המלך גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר טוב על המלך עמד בבית המן גבה המשיס אמה ויאמר המלך תלחו עליה: אסתר ו' ט